

[Stærmose.]

Aftalerne og med den første dansk-engelske Handelsaftale, den første i flere Aarhundreder, gaar vi ind i en økonomisk Epoke, hvor vi ved politiske Midler kommer til at øve den stærke Indflydelse paa Indtægtsfordelingen mellem de forskellige Erhverv. Det er sikkert unødvendigt her at betone, hvad der er ens Ønske med Hensyn til økonomisk Frihed. Det maa være tilstrækkeligt at slaa den Kendsgerning fast, at vi kommer ind i en Økonomi, hvor det er politiske Faktorer, der øver en afgørende Indflydelse paa Fordelingen mellem de forskellige Erhverv gennem Fastlæggelsen af Priser, en Økonomi, hvor Prisfastsættelsen og Valutapolitikken bliver bestemmende for de enkelte Grupperes Lønninger.

Det maa være i vort Lands Interesse ved disse Midler at sørge for, at der for Landbruget eksisterer saadanne Indtægtsforhold, at Landbruget er i Stand til at sikre sig Arbejdskraften til den størst mulige Produktion. Det forekommer mig, at der ikke i den forløbne Lovgivningsperiode fra Regeringspartiets Ordførere og heller ikke ved Udtalelser fra Regeringens Medlemmer tilstrækkelig klart er tilkendegivet noget om, hvad man vil gøre i den kommende Tid, ja, hvad man vil gøre nu for at øve Indflydelse paa og forsøge paa at faa klarat Landbrugets alvorlige Arbejdskraftproblem. Vi har savnet nogle Tilkendegivelser af Forholdsregler, som kunde sikre det mellemstore Landbrug den gifte Arbejdskraft, som Tallene klart viser os, at det mellemstore Landbrug i større og større Grad maa gaa over til at benytte.

Lad mig slutte med nogle Betragtninger over den danske Arbejdsverden i en noget større Sammenhæng og ud fra et ret rummeligt Syn. Det ærede Medlem Hr. Hans Hedtoft sluttede med nogle meget smukke Bemærkninger om sin Tro paa det danske Folk og det danske Demokrati. Jeg deler det Syn, der her kom til Udtryk, men vil gerne have Lov til at give dette en ganske bestemt Retning. Det er saa klart at iagttage, hvis man sammenligner Danmarks moderne Historie igennem de sidste 150 Aar, at denne Historie er noget ganske enestaaende. Der er ikke udtrykt nogen national Selvgodhed i denne Vurdering, for det er aldeles klart, at hvis man ser paa de

sidste 150 Aars Udvikling i Vesteuropa i de Lande, som vi er i Familie med, og som vi har Skæbne tilfælles med og Udvikling sammen med, er der en Linie i dansk Historie, som er ganske særegen for os. Jeg kan maaske tydeliggøre det med den korte Bemærkning, at da man for 150 Aar siden i Storbritannien ødelagde det engelske Landbrug eller i hvert Fald den engelske Bondestand og gik over til den voldsomme Industrialisering ved den industrielle Revolution, inddrog man Jorder til større og større Godser, man umuliggjorde den jævne selvejende Landbrugers Eksistens i det rige engelske Land, man lagde Hovedvægten paa en ganske ensidig Udvikling: Herhjemme i Danmark gik man den stik modsatte Vej. Den Bevægelse, der var paa den Tid, i 1780erne, satte et Reformarbejde i Gang igennem en Menneskealder, fra 1780erne til 1814, et Reformarbejde, hvorpaa en stor Del af det moderne Danmark stadig bygger. Det, der da er den særegne Linie i Danmarks moderne Historie, og det, som er noget enestaaende, og som man ikke finder i noget andet vesteuropæisk Land, er dette, at de fremsynede og helhjertede Reformere, der blev gennemført i disse 30 Aar, skabte en Arbejdsverden for Bonden, som gav ham Udviklingsmuligheder, skabte en saadan Arbejdsverden, at den opmuntrede til Initiativ og rejste Bonden som Medborger i vort Land. Jeg skal naturligvis ikke idealisere disse 150 Aars Udvikling af Bondens Arbejdsverden paa den Maade, at jeg gør mig blind for, at der stadig er uløste Problemer, men det er alligevel et stærkt og enestaaende Træk, at vi her i Danmark løste et stort socialt Problem paa vor egen Maade og løste det, da det i mange andre af vore Nabolande blev liggende til Skade og for enkelte Lande til Elendighed gennem mange Aartier. Jeg har tidligere haft Lejlighed til at fremsætte den Betragtning, at dette, at denne Linie er saa stærk i det moderne Danmarks Historie, og er saa enestaaende, maa give os en ganske særlig Forpligtelse; denne Historie har nemlig vist, at vi i vort lille Land, som nu i Dag tæller godt 2 Millioner voksne Borgere, med det Overblik, som skulde være muligt, og med det Samarbejde, som skulde være muligt i et Land af Danmarks Størrelsesorden, har en ganske særlig Pligt til at løse.